

Sognepræst Markus Fredrik Steens Optegnelser om sit Levnet i Bodø Sogns Kaldsbog.

Meddelt ved **Bernt Grønvold**.

Jeg Markus Fredrik Steen er født 1787 den 28de Marts paa Laskestads Præstegaard. Min Fader, Esten Steen, en Bondesøn, var Sognepræst til Stegens Præstegjæld i Salten, min Moder, Martha Lovise Irgens, Datter af doct. theol. og Biskop over Bergens Stift Ole Irgens og Datterdatter af Biskop over Thronhjems Stift Markus Fredrik Bang. Min Fader forflyttedes i Aaret 1791 til Thronenæs Kald i Senjen¹⁾, og jeg forblev i Fædrehjemmet indtil 1796, da jeg kom til Sognepræst til Sands Præstegjæld — nu annekeret Thronenæs — Peter Brandt, for ved hans Undervisning at forberedes til Studeringerne.

1799 døde min Moder, og 1800 blev jeg optagen i Bergens Latinskole. I Aaret 1803 blev jeg ogsaa faderløs, og da ovennævnte min Morfader, i hvis Hus jeg var, tillige i samme Aar døde, fik jeg fri Bolig paa det daværende — senere nedlagte — Seminarium Fredrecianum i Bergen.

I 1804 i April demiteredes jeg af Rector Professor Arentz med Charakter „laudabilis“ til Kjøbenhavns Universitet og underkastede mig i Oktober samme Aar Examen philologicum, og 1805 i April Examen philosophicum begge med Karakteren „laudabilis“, hvorefter jeg begyndte at høre Forelæsninger over de theologiske Discipliner og fortsatte dermed indtil i August 1807, da den engelske Krigsmagt beleirede Kjøbenhavn fra Sø- og Landsiden. Da jeg, idet Bombardementet af Staden begyndte, Aftenen den 2den September begav mig til den Courtine paa Stadens Vold, hvor det Compagni af Kongens Livkorps (Studentkorpset), ved hvilket jeg var ansat som Korporal, skulde møde, laa paa Veien didhen min første Kontubernal i Kjøbenhavn sønderknust af en Bombe, og ud paa Natten havde ved en Bombes Explosion paa Courtinen 3 Studenter samme Endeligt, — hvilket ogsaa nær var bleven mit eget. — Den tredie Nat

¹⁾ Se Erlandsen, Efterretn. om Geistligh. i Tromsø Stift S. 118.

under Bombardementet opholdt jeg mig som Brandvagt i Trinitatis Kirkes saakaldte runde (astronomiske) Taarn, hvis Opgang var belagt med Saarede og Brandlidte, og havde Anledning til derfra at se den frygtelige Ildebrand, som rasede paa seks forskellige Steder i Staden og over Reberbanen udenfor Vesterport, og hvorved tillige Frue Kirke med sit høitragende Taarn, antændt af en congrevisk Raket, blev ødelagt. Taarnets øverste Del saa jeg brændende synke ned i den endnu tilbagestaaende murede Underdel og derefter en Ildsøile udslynges af denne op i Luften, høiere end det sjunkne Spir, medens i samme Stund et skingrende Hurra lød fra den Staden omgivende Beleiringshær. Samme Nat blev jeg brandlidt indtil de usle ved Exercitie og Strabadser forslidte Klæder jeg bar, og nogle Uger efter ophørte tillige den Understøttelse, jeg havde haft ved Arv efter min ovennævnte Morfader, medens Skiftet efter min Fader henstod usluttet, indtil flere Aar efter den beklagelige Statsbankerot i 1813, da min Arvepart blev nogle faa Daler.

Mismodig over mit ved Branden lidte Tab, fornemmelig af mine Bøger og nedskrevne Forelæsninger, og uden Udsigt til om et halvt Aars Tid, som var min Bestemmelse, at kunne underkaste mig Examen theologicum, var jeg nærved at forlade den akademiske Bane; men ved de Opmuntringer, jeg modtog af mine Lærere, navnlig af Professor senere Biskop P. E. Müller og C. T. Hornemann, samt deres Løfte om at erholde Fribolig paa Regentsen, frafaldt jeg denne Beslutning. Jeg maatte nu søge ved Informationer at forskaaffe mig Brødet, og overtog en Lærerpost ved den jødiske Friskole for Drengbørn, hvis Stifter, den flittige Samler Etatsraad Nathanson, tillige overdrog mig sine Smaapigers Undervisning.

1810 i Foraaret opsagde jeg mine Informationstimer, saa at jeg blot havde den allernødtørftigste Underholdning, og tog fat paa det theologiske Studium, samt underkastede mig derefter 1811 i Januar Examen theologicum med „laudabilis“. — Jeg overtog derefter flere Informationer og nød et sorgløst, behageligt Liv med Udsigt til, naar min Regentstid samme Aar var udløben, at nyde fri Bolig paa et af de andre Collegier, da en

særdeles Lyst og Længsel efter at gjensé mit Fædreland og mine Bekjendte i Bergens By og Stift opvaktet. Jeg overgav da i Mai 1812 mine Informationer til tvende Venner, under den Betingelse efter et halvt Aars Fraværelse ved Tilbagekomsten fra Norge atter at ville overtage disse, og med det Forsæt derefter stedse at forblive i det for mig saa kjære Kjøbenhavn som Lærer, og med Udsigt til, ved ovennævnte min Velynder Nathanson at erholde Inspektørposten ved én af de jødiske Friskoler; men mine Tanker vare ikke Herrens, min Vei ikke hans.

Efter lang Reise gennem Sverige til Arendal, og Søreise derfra under gjentagne Farer for at blive opkapret af de fiendtlige Krydsere, ankom jeg sidst i Juni Maaned til Bergen, og efter et kort Ophold der, og gennem Sommeren hos min Morbroder Sognepræst i Vikør i Hardanger I. Irgens, vendte jeg sidst i Oktober Maaned tilbage til Bergen, og forblev der hos min Morbroder Sognepræst M. F. Irgens. I Vintertiden kunde nu ingen Reise tilbage til Kjøbenhavn hverken tillands eller tilvands, foretages, og da jeg ikke vilde tilbringe Tiden i Uvirksomhed, fattede jeg den Beslutning at begive mig til min Fødeegn i Nordland.

1813 Nytaarsdag afgik jeg nordefter med et Lofotfartøi og efter Forlis med dette, dog uden noget Tab, ved Indseilingen til Nærøund, og Ophold i nogle Dage hos Sognepræst Wrigth fortsatte jeg Reisen med et andet Lofotfartøi, og ankom til Bodø sidst i Marts, hvor jeg hos Provst Arnoldus Schytte, hvis Fader Professor E. Schytte havde været min Faders Velynder, samt hos Sorenskriver Rist tilbragte Sommeren 1813 efter en Udflugt til Thronenæsbygden i Senjen.

Jeg kan her ikke unnlade at berøre den store Forskjel mellem Veirforholdene i Sommeren 1812 og 1813; thi medens i hiin Misvæxt overgik det hele Land, og i det saa varme Hardanger kun paa enkelte Gaarde nogenledes modent og tørt Korn høstedes, sankede jeg i sidstnævnte Sommer ved Bodøsøen flere Haandfulde Salt, der var virket af Søvandet ved den stærke Solvarme mellem Klipperifterne. I Bodø underrettedes jeg om, at Karlsø Sognekald var ledigt, og da Krigen endnu vedvarede,

og da Tilbagereisen til Kjøbenhavn nu vilde blive lang og søværts tillige farefuld, Biskop Krogh tillige opmuntrede mig at opgive mit Forsæt ikke at ville indtræde i den geistlige Stand, — ansøgte jeg om hint Kald, og udnævntes 1813 den 9de Juli til dets Sognepræst samt blev derpaa 18de Søndag efter Trinitatis af Biskoppen ordineret i Bodø Kirke og forblev derefter hos min Velgjører Provst Schytte, hvis Minde jeg altid vil bevare med Taknemmelighed, indtil jeg afreiste til mit Kald, hvor jeg 3die Søndag i Advent samme Aar holdt min Indtrædelsesprædiken.

Da Karlsø residerende Kapelani med de øvrige Kapelanier i Tromsø Provsti i Aaret 1776 oprettedes til et frit Pastorat, undlod min da i Kaldet ansatte Formand, Provst E. H. Kaurin, at udvirke Præstegaarden Karlsø, som eiedes af Proprietæren i Lyngen, erhvervet for Kaldet, men bygslede samme, idet han forbeholdt sin eventuelle Enke $\frac{1}{3}$ af Gaarden med Adgang til Brændeskoven samt Beboelse af dens Huse, som var hans Eieendom. Jeg var saaledes ved Kaldets Tiltrædelse husvild og maatte indlogere mig hos en paa Kirkestedet nedsat Gjæstgiver. Efter ved Ansøgning at have udvirket en kongelig Resolution, hvorefter en passende Embedsbolig skulde opføres paa Karlsø for Nordlandske Kirke- og Skolefonds Regning, begyndte jeg da paa øde Tomt i 1815 at opføre en saadan; men da efter Freden i 1814 den nærliggende Kjøbstad Tromsøes Opkomst og hastig tiltagende Bebyggelse medtog næsten alle de Bygningsmaterialier og Arbeidere, som kunde opdrives, paaførte Overtagelsen af Bygningsarbeidet paa Karlsø mig saamange Besværligheder og Ubehageligheder, hvorom Ingen nu for Tiden kan gjøre sig en ret Forestilling, ligesom jeg der, efter i 8 Aar at have tilbragt et høist behageligt Omgangsliv i Kjøbenhavn, og nu var bleven Logerende hos en Gjæstgiver, i de nye og særegne Forholde, hvori jeg var hensat, paadrog mig adskillige Krænkelser.

I min Embedstid paa Karlsø gaves heller ingen Bipost mellem dette Sted og det 4 Mile søndenfor liggende Tromsøe, saa at Embedsbreve herfra blev ikke sjelden 4 Uger gamle.

1815 den 10de Oktober indgik jeg Ægteskab med Hanna Andrea Schelderup, Datter af den i 1805 afdøde Provst og

Sognepræst til Tromsø, Rasmus Schelderup, og havde jeg da faaet et Par Værelser i min opførte lille Bolig saavidt istand, at jeg flyttede ind i disse, hvis Vægge dog ikke var tættere, end at jeg nogle Gange i Vinterens Løb om Morgenen rystede Sncen af Overdynen i min Seng.

I mine første Embedsaar var Savnet af dannede Mennesker samt af Lecture paa det isolerede, veirhaarde Karlsø ofte saare tungt, Reisen til Helgø Anneks sjelden nogen Lysttur, endmindre de længere Betjeningsreiser til alle vakante Nabokald i Provstiet. Først efter at i mit lykkelige Ægteskab mine ældste Børn havde naaet den Alder, at deres Undervisning gav mig nogen Beskjæftigelse, hengik Tiden behageligere; men ved fremdeles at bygge og faa det ene Savn efter det andet af huslige Bekvemmeligheder afhjulpet, blev jeg ligesom bundet til Stedet, og det faldt mig aldrig ind at indgive nogen Ansøgning om Forflyttelse, da jeg heller ingen Næringssorger havde.

Under de mange Søreiser, Sommermaanedernes stedsevarende Lys, og Vintertidens ligesaa lange Mørke — Nætterne tillige i dette søvnløse — paadrog jeg mig en Øiensvaghed, formedelst hvilken jeg i Vinteren 1833 under Ophold i Tromsø underkastede mig Lægebehandling. Da min Familie forøgedes, Kaldets Indkomster ei kunde afgive det Fornødne til Lønning af en Kapelan, som jeg nu tiltrængte, ansøgte jeg efter 22 Aars Tjenestetid Bodø Sognekald, udnævntes under 13de Mai 1835 til dets Sognepræst og tiltraadte derefter Kaldet 17 Søndag efter Trinitatis samme Aar.

I Aaret 1837 udnævntes Cand. theol. Fredrik Møller til min Kapelan pro persona, hvis Brudevielse jeg holdt i Juni 1840 og [hvem jeg] i December fulgte til Graven, hvorefter Cand. theol. B. A. Motzfeldt udnævntes til samme Post i Aaret 1843 i December. De første 12 Aar af min Embedstid i Bodø maa jeg henregne til de lykkeligste i mit Liv som Familiefader; de følgende var jo i min tiltagende Alder og af Grunde, jeg ikke finder det fornødent her at berøre, mindre behagelige, og da min ældste Søn — allerede i nogle Aar Embedsmand — afgik ved Døden efterladende Enke og Børn, og min Sindsforfatning, allerede

nødtrykt, end mere derved blev nedbøiet og lidende, ansøgte jeg i 1852 om Permission fra Embedet for et Aars Tid og begav mig til Bergen, samt Aaret derefter om min Afsked fra Kaldet, hvilken blev mig meddelt den 10de November 1853. Den 23de December samme Aar afgik min ovennævnte elskede Hustru ved Døden efter et langt Sygeleie og 38 Aars Samliv, i hvilket Gud havde skjænket os 2 Sønner og 6 Døtre, af hvilke den ældste Søn og 2 Døtre er døde, vor yngste Datter som sindssvag optagen til livsvarig Forsørgelse paa Gaustad Asyl; mine Børnebørn er 9 i Tallet.

1858 i Juli gjensaa jeg det mig saa kjære Kjøbenhavn og gjennemvandrede dets Musæer og andre videnskabelige Samlinger — — — Jeg kan ikke slutte dette mit vistnok lidet indholdsrige Levnetsløb uden at berøre, at min temmelig lange Embedstid — 40 Aar — begyndte i Slutningen af den 7 Aars lange Landet udhungrende Krig, og at ved Norges Adskillelse fra Danmark og vor ny Statsforfatnings Indførelse der i mange Henseender foregik Omslag og Forandring i flere Forhold, hvorved Præsten paaførtes stedse forøgede, heterogene Arbeider, idet han som Bestyrer i 9 Aar af Ligningsforretningen til Banco-sedlernes Indløsning og til det tvungne Indskud til Oprettelse af Norges Bank, og senere ved Ligninger af Skole- og Fattigskat kom i en Stilling til sin Almue, som kun lidet harmonerede med hans Kald som Sjælesørger.

I mit 79 Aar meddeler jeg dette mit Levnetsløb til Indførelse i den for Bodø Kald anskaffede Kaldsbog, og idet jeg nu ser tilbage paa min lange Vandring og Prøvetid hernede, takker jeg mit Livs Herre og Fader for den onde Dag saavel som for den gode.

Bergen den 6te Mai 1865.
